

zötti jogegyenlőséget és kimondva, hogy a zsidóellenes intézkedések nem voltak összhangban a magyar nép alkotmányos érzületeivel. Ugyanilyen rendelkezések és nézetek érvényesültek néhány más életbe lépett törvényben, így az 1946. évi XXV. tc.-ben is.²⁷

Az első formálisan újjáalakított zsidó közösségek a fővárosban és a nagyobb városokban voltak. Ezekhez nemcsak az ott honos életben maradtak csatlakoztak, hanem a környező kisebb városokból és településekről származók is, akik a háború után teljesen magukra maradván, lakhelyük elhagyása mellett döntöttek.

Budapest zsidó közösségének volt a legszilárdabb alapja az újjáéledéshez. A neológ és ortodox hitközségek, Stöckler Lajos, illetve Kahán-Frankl Samu vezetésével a háborús cselekmények megszüntével szinte egy időben újrakezdtek tevékenységüket. Kahán-Frankl gyorsan megválasztották az Ortodox Hitközségek Központi Irodájának vezetőjévé is, Stöckler pedig hosszas huzavonák után a Magyar Izraeliták Országos Irodájának elnöke lett.²⁸ A fegyverszünet utáni idők első szakaszában az országos irodát a kormány által kinevezett öttagú ideiglenes végrehajtó bizottság irányította.²⁹

Vidéken nagy igyekezettel folyt a hitközségek helyreállítása. 1946 vége-re az 1939-ben fennállott 704 hitközségből 258 újra működött. Soknak azonban alig volt a *minjához* elegendő tagja, és így rövid életűnek bizonyult.³⁰

Magyarországon 1946-ban 102 neológ hitközség volt. 1930-ban 219 volt a számuk (lásd a 3. fejezetet). Az ortodox hitközségek száma 436-ról 146-ra esett vissza, a *status quo* hitközségeké 54-ről 15-re. A vidéki hitközségek közül 1946-ban 55-nek voltak saját középületei, de csak kevésnek volt elegendő anyagi erőforrása ahhoz, hogy az agkok házának, kórházaknak, rituális fürdőknek és más hasonló, megszállás előtti intézménynek újbóli felállítására vállalkozhasson.³¹ Annak ellenére, hogy sok zsinagóga teljesen elpusztult vagy súlyosan megsérült, az újra létrejött hitközségek legtöbbször volt saját imaháza.³² Mivel kevés kivételtől eltekintve a vidéki zsidó közösségek rabbijait híveikkel együtt deportálták és pusztították el, a háború utáni egyházi vezetők egy része újonnan jött, főként Romániából. A rabbik halála folytán sok hitközség vándorló felekezeti vezetők igénybevételére kényszerült.³³ Ugyanez állt a metszőkre is.

Budapest persze sokkal szerencsésebb helyzetben volt. Itt a zsinagógák majdnem sértetlenek maradtak, s éppígy sok nevelő, kulturális és közintézmény is.³⁴ Budapest megmaradt a magyarországi zsidó közélet központjának, és némely intézménye fontos szerepet kapott Kelet-Európa zsidóinak életében is. A Zsidó Múzeum bővebb lett a vészkorszakot